

izbaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Bokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrť leta 250.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglaševanje

se plačuje od čveterostolpne petič vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Sršenovo gnezdo.

Folagoma je potihnilo po nemških listih tisto nevšečno hvalisanje Albanije in albanskih nekulturnih stanovalcev. Le tuptam se še pojavi kaka iskra, ki naj naznani strmečemu svetu, da še ni pojenjal ogenj navdušenja za »sveto« albansko stvar.

Širom celega diplomatskega sveta v zadnjem času menda ni bilo nobenega človeka, ki bi bil še resno mislil na to sršenovo gnezdo razun nekaterih naših diplomatov, ki so si stavili rešitev Albanije za svojo življensko nalogo ali morda še več.

Albanija je pravo neobgljeno dete, ki bi se ne bilo smelo nikoli roditi, ako bi bili pri nas imeli le količkaj smisla za politično bodočnost. Le naša trma nam je pripomogla do tega spaka, ki se nas sedaj drži kot smola črevljarjevih hlač.

Da bodo s tem sršenovim gnezdom edino nevšečnosti, to je kazalo že od začetka. Radi te nesrečne peščice zemlje bi se bili mi kmalu zapletli v vojsko s celim svetom, tudi z našimi zavezniki in pristaši. Dalje nam je ta reč požrla celo kopico milijonov, ki bi jih sedaj rabili presneto krvavo, ker so blagajne prazne in je denarja na vseh koncih in krajih premalo. Radi Albanije so nastali tudi naši nepotrebni konflikti s Srbijo, katero mi bolj rabimo kot ona nas. In še sedaj na koncu vseh koncev, ko smo že hoteli napraviti zadnji obračun, se zopet pojavlja tam doli nov šunder in nova nasprotja. Sedaj se nas ta albanska reč že tako drži, da smo nekako prisiljeni se zanjo pobrigati, čeravno je skrajno smešno, da žrtvuje ena izmed največjih velevlasti toliko truda in denarja za prazen nič.

Da tam doli ne bomo dosegli nikoli niti najpriprostejšega reda in miru, o tem smo lahko prepričani za trdno. Zdi se, da so to najbolj vedele vse druge velevlasti in so nam kot nalašč potisnile to ropotijo pod pazduho, češ, prijatelj, ti si dober človek, podrži to stvar nekoliko,

Svet ima prebrisane diplomate, ki so polni vseh muh. In ti stari lisjaki so se hitro sporazumeli med seboj in dali so nam ljubo in drago Albanijo, naj jo mi sprejmemo v svoje varstvo. Dobro so vedeli, da vsa ta albanska ropotija ni uredna niti piškavega oreha, ker drugače bi je ne bili dali nam, o tem smo lahko prepričani.

Mi smo seveda bili kar ginjeni ob toliki dobrodusnosti, a menda nekateri že vohajo, kam smo privozili. Sedaj naj se za vsak albanski nič takoj oborožimo in naj branimo te razdivjane »bratce«, ki ne dajo miru v svoji skaloviti domovini.

Te dni so se zopet nekaj spraskah s Srbijo, mi pa naj spaka tolažimo in rešujemo. Da v Albaniji ne bo nikdar miru, dokler bo obstojala, o tem je bil prepričan vsak, razun naše diplomacije. Zato pa je bila pred par dnevi potrebna zopetna intervencija pri srbski vladi, kjer zahtevamo, da se varujejo meje kneževine Albanije, katerih mej pa se pravzaprav ni. Velevlasti nam pač niso mogle po vrh vsega bolj škodovati kot da so nam izročile Albanijo v varstvo, ker s tem so nam izročile tudi pravi politični peklo da se spokorimo za svoje grehe.

Poleg vsega pride tedaj še Italija, ki ima v Srbiji in v Albaniji druge namene kot mi. Naši diplomate mislijo, da Italija podpira naše stremljenje v Albaniji in da nastopa proti Srbiji; vse to ni res. Italija simpatizira s Srbijo in preži na Albanijo, to je dejstvo zadnjih dni. Mi si delamo stroške, dražimo srbsko vlado, ropotamo na veliki albanski boben. Lahki pa za našim hrbtom delajo zveze na Balkanu.

Pred par dnevi (11. X. 1913) je govoril bivši poslanec Bertolo v Italiji o tej zadevi in povdarjal važnost luke v jadranskih vedah za balkanske Slovane, s katerimi ima Italija iste gospodarske interese v ekspanzivni gospodarski politiki.

Tako se govori in misli v Italiji precej jasno, mi pa vlagamo v Belgradu proteste, ker so Srbi pognali par albanskih tolovajev čez mejo. Toliko časa bomo mi to albansko nesrečo še varovali in odevali s svojo kožo, da se nam bo zaščitila vsa politična Evropa in bodo edini naši zavezniki — Albanci.

Zadnji čas je, da vržemo to nesrečno sršenovo gnezdo daleč od sebe, naj si drugi belijo glavo s to diplomatsko zgago. Avstrija ima vendar druge bolj nujne naloge kot varovati albanske rokavnjače in razmetovati zanje krvave žulje svojih revnih davkoplačevalcev.

Nova vojaška reforma.

Še nisimo dobro končali »stare« vojaške reforme, ki je komaj pred nekaj meseci prišla v življenje in njenih posledic t. j. dvoletne vojaške službe tudi še nisimo videli v splošni izvedbi, a že nam preti »nova« vojaška reforma.

Pred enim letom je bilo toliko šundera radi te zadnje reforme, a ker se je takrat zatrdilo, da bode v bodoče za več časa mir, se je marsikdo sprijaznil počasi s tem, ki mislijo, ker je bil prepričan, da bo res tako. Toda tudi v vojaških stvarih se je pri nas vgnezdilo neko polovičarstvo, ki nam ni prineslo ne doma ne na zunaj še nič dobrega. Komaj je bila zadeva z zadnjo vojaško reformo vsaj za silo končana, kar naenkrat se je videlo, da je stvar pomanjkljiva.

Zakaj bi se ne bila že takoj od začetka uredila vsa stvar tako, da bi bil sedaj mir? Ako koma počasi slačimo kožo raz glave, to gotovo ni bolj prijetno kot če jo potegnemo naenkrat. Ako so bile reforme lani potrebne, tedaj je bila dolžnost tozadevnih krogov, da bi jih bili tudi temeljito izvedli, ker sedaj napravi vsa stvar vtis, kot da se lani ni prav vedelo, kaj se hoče.

Dober izgovor je sedaj zadnja balkanska vojska in pa druge države. Zadnja vojska na Balkanu je bajé šele poka-

zala, da je n. pr. artilerija skrajno važna za vsako armado. Mislimo, da je bilo to tudi drugače že precej jasno, saj drugače bi ne bili n. pr. Bolgari v prvi balkanski vojski polagali ravno toliko važnosti na artilerijo. Ti so torej to že vedeli, ker na slepo gotovo niso poslali v boj svojih modernih kanonov. Ravno tako brez trdne podlage je, da se vedno izgovarjajo vojaški krogi na druge države, češ, tam imajo tako in tako. To ni vse nič. Preden bomo mi sedaj dosegli to kar imajo drugi, bodo oni že imeli zopet kaj novega in tako bomo mi vedno za njimi. In vse to zato, ker ne delamo dovolj samostojno, ampak le čakamo, kaj se bo kje zgodilo, da vidimo, kaj delajo drugi. Zato pa imamo tudi celo vrsto načrtov, vsak dan kaj reformiramo, delamo si vse polno nepotrebnih stroškov, a prave reforme še vedno ni. Vse to so le odlomki, ki pa so nas žalibog več stali in vzbudili več nevolje kot bi jo bila res prava preureditev naše armade.

Lani smo povišali število novincev, letos pride že nov predlog, ki zahteva zopet še 31.300 mož. Ta novi kontingent bo razdeljen tako le: armada dobi 16.500 mož, mornarica 1500 mož, domobranci 7300 mož, ogrski honved 6000 mož.

Ta novi povešek se opravičuje posebno s tem, da mora naša armada sploh imeti več stalnega moštva, kot do sedaj. To pa se zgodi posebno z ozirom na to, da ne bo potreba za vsak slučaj vedno klicati rezervistov pod orožje, ampak da bo zadostovala stalna armada. Razun tega je treba izpopolniti več oddelkov pri strojnih puškah, pri kavaleriji in tudi pri artileriji. Najvažnejša točka nove reforme je sploh artilerija. Tu so baje potrebne najtemeljitejše spremembe, ki bodo požrle na stotine milijonov. Žalibog smo v zadnji balkanski vojski prav brezpotrebno zapravili tako ogromne milijonske svote, ki bi jih sedaj dosti bolje rabili doma. Ta denar je šel prav brez vse potrebe iz denarnice, kajti niti ena srbska puška ni bila obr-

Solnčna ura.

Humoristična razpravica. Sp. I. K.

Ljudje so mislili iz prva, da se solnce suče okrog zemlje; zato niso merili časa drugače, nego po dnevi in kakor pravi že sv. pismo: »**Bil je večer in bilo je jutro, — en dan.**« — Solnce na nebu je bilo torej v začetku edina žepna, stenska in stolpna ura.

Seveda so že iz početka pazili tudi na luno in zvezde, da bi vedeli, kako pozno je že. Ker se je luna izpreminjala ravno šestkrat bolj v zimskem in šestkrat v poletnem času, prišli so do one mere časa, katero imenujemo sedaj — leto. — Po luni merijo še dandanes radi čas — pesniki in ponočnjaki; zato je še celo prvak naših pesnikov, Prešeren, zapel:

»Luna sije,
kladvo bije
trudne, pozne ure že.«

Čislani bralec, ali mi verjameš ali ne? — Tudi v starodavnih časih so bili na svetu radikali, ki so zahtevali natančnejšega časomera, in ti so iznašli — po l d a n. Najbrž so vstajali zelo pozno, ker jih je glava bolela ali po slabi pijači ali po slabi tovaršiji. —

Pa oprost, cenjeni bralec, kmalu bi bil pozabil na imeniten časomer, ka-

terega nosi vsakdo vedno seboj, samo kdor gre na Dunaj, ga mora pustiti zunaj, in ta svetovnoznani časomer je zelo d e c. Ta ura je zato posebno na glas, ker ne b i j e, ampak k r u l i, in sicer najbolj ravno takrat, ko je najmanj navita. — To uro je imel neki Rimljan (Aulus Gellius Plautus) tako rad, da je izustil v sveti jezi te besede: »**Bogovi naj pogube onega, ki je prvi iznašel solnčne ure, da mi kradejo dneve kos za kosom! — Ko sem bil pobič še mlad, bil je želodec moja solnčna ura. — najboljša, najtočnejša ura. Poysođ me je opominjala, naj jem, le tam ne, kjer nisem imel kaj jesti; sedaj pa, če tudi imam kaj jesti, ne smem, če solnčna ura pravi, da ni še čas za to.**« — Ubogi revež!

Vedne vojske, ko nima človek miru in počitka niti po noči, primorale so Rimljane, da so razdelili tudi noč na štiri dele, in sicer na štiri ponočne straže ali vigilije. — Namesto ure je bil tukaj Rimljanom domači petelin. Peteline so jemali seboj tudi na vojsko, da so jim s svojim petjem naznanjali čas po noči, ko je solnce spalo za gorami. Sploh so petelini spremljali z enakim namenom vojske v vojsko še do prve polovice 15. stoletja. Tudi mornarji so iz istega vzroka jemali peteline seboj na morje. — Nikdo si pa gotovo ni tako dobro zapomnil petelinje ure, kakor sv. Peter apostol.

Mnogo lažje in natančneje se je pa dalo določiti čas po dolgosti sence, oziroma po solnčni višini. Iz prva je bil kazalec solnčne ure kaka palica, kak steber ali pa tudi človeško telo. Ena najstarejših solnčnih ur je tista, ki je bila na dvoru kralja Ahaca. S časom so začeli napravljati solnčne ure tudi na javnih mestnih trgih.

Kadar je bil kdo povabljen na kako gostijo, presodil je po dolgosti sence, kedaj ima iti tje. Nekomu, ki je rad brezplačno sklade lizal po tujih hišah (parasit), se je primerilo, da je zamenjal, ko je vstal zjutraj, polno luno s popoldanskim solncem. Hitro zmeri senco in, ker je bila več nego 12 čevljev dolga, je zdriral z doma, kolikor so ga nesle noge ter prišel v hišo, v katero je bil povabljen, že zjutraj ob zori namesto šele zvečer ob mraku.

Mera, s katero so merili v začetku dolgost sence, je bil čevelj; poprej so si morali seveda natanko zapomniti mesto, do kamor je segala senca glave. Da ne bo pa kdo morda mislil, da je kazala ta ura napačno, ker je pri večjem človeku senca daljša nego pri manjšem, pripomniti treba tukaj, da je mej visokostjo človeka in mej dolgostjo stopala ali čevlja neko določeno razmerje. Kolikor višji je človek, toliko daljše je tudi njegovo stopalo. Ta način merjenja se je ohranil celo do srednjega veka.

Pozneje so si zaznamovali dolgost sence na tleh pred solnčnim kazalcem. Tak solnčni kazalec je bil n. pr. obelisk, katerega je dal postaviti na Martovem polju cesar Avgust. Ker je pa obelisk na vrhu spičast in torej ne vrže dovolj različne sence, nasadili so vrh obeliska pozlačeno kroglo.

Kmalu so iznašli tudi solnčne ure, katere so nosili lahko seboj, najbrž obesene okrog vratu. O tem nam priča pisatelj Atenej, pripovedujoč nam o nekem skopulu, ki je nosil seboj vrč glja, tako-le: »**Tolikokrat je pogledal na svoje olje, da bi kdo kmalu mislil, da nosi pred seboj uro.**«

Kot dedščina iz starih časov ohranile so se solnčne ure celo do novejših dobe. Sčasoma so se vedno bolj izpopolnjevale; vendar jim je ostala ena napaka, namreč ta, da ne kažejo po noči in kadar je oblačno.

Sam sem bil priča, ko je nekdo, ki je sedaj že v večnosti, šel gledat na solnčno uro. Dež je lil, kakor bi škaf obračal, in dotičnik je imel v roki odprt dežnik. In vendar je hotel vedeti, kaj pravi solnčna ura. Gledal jo je nekoliko časa od raznih strani; nazadnje je vendar-le spoznal, da je slabo naletel. — Skrbno se je ozrl okrog sebe, ali ga je morda kdo videl, potem pa naglo in potuhnjeno odšel svojo pot v svesti si, da je zopet za eno pametno bogatejši.

njena proti nam. Za tiste milijone bi sedaj lahko marsikaj kupili in vsaj lažje opravičili te izdatke pred ljudstvom.

Poleg vseh omenjenih zadev in zahtev so seveda še zahteve za nove bojne ladije, ki stoje posebno v ospredju. Tudi te bodo požrle še milijone in milijone in vendar pravijo merodajni krogi, da komaj dohajamo druge države.

Sicer je res, da ne smemo zaostati, a na drugi strani je pa nujno potrebno, da se te stvari še enkrat začno vršiti tako, da bomo res imeli kaj od njih.

V zadnji balkanski aferi bi bili mi pač prav mirno lahko ostali doma in prihranili tiste velikanske izdatke, kajti mislimo, da točnost in moč naše armade je pač že taka, da se nam ni treba za vsako malenkost posebe pripraviti. Če nas toliko stane potem to tudi lahko od armade pričakujemo.

Armada, vojaštvo, bi morala biti popularna po celi državi. Zato pa bi se reforme in podobne stvari morale vršiti bolj jasno in sigurno, tako da dobimo vtis, da se je zopet začrtala krepka pot. Ako pa te reforme obstoje iz samih koščkov in fragmentov, to gotovo ni koristno. Kadar so reforme res potrebne, potem krepko na delo in dela naj se temeljito. Ako pa ni nujne zahteve, potem pa raje opustimo te vedne poskuse, ki zastarijo še predno so prišli v veljavo.

Lahko je namreč delati poskuse, a težko se plačuje račune.

Politični pregled.

Nemci in češka pogajanja.

Kakor že večkrat rečeno, je češko vprašanje za celo monarhijo eno najvažnejših. Vsled vednih narodnih prepričanj so prišle deželne finance na Češkem prav na ničlo in vlada je postavila namesto deželne uprave komisijo. To da vkljub temu se duhovi še niso pomirili, ker Nemci vidijo v vsaki najmanjši piki kak priboljšek za Čehe. Že predsednik komisije grof Schönborn ni bil Nemcem po volji, sedaj pa so obrnili ves svoj srd proti namestniku grofu Thun in izjavili, da se oni ne vdeležijo dunajskih konferenc, ako bo zraven grof Thun. To se pravi vendar, da se Nemci norčujejo iz tega preresnega političnega vprašanja. Do sedaj so vedno trdili, da jim je zelo dosti ležeče na tem, da se ta zadeva uredi še predno pride zbornica skupaj, sedaj pa, ko je otvoritev parlamenta pred vrati, sedaj jim pa ni mari za resno delo, ampak kot kak nezreli otročaji se potegnejo v kotic in od tamkaj godrnjajo. Pri vsem tem povdarjajo Nemci, da oni držijo državno stavbo po koncu, oni da so edini nositelji državne misli itd., a ko se gre za stvarno delo na korist monarhiji, takrat se odstranijo, ker jim cesarski namestnik Thun ni po volji. Žalostno je, da se tako »pretresajo« važna politična vprašanja, kajti na ta način je vlada prisiljena vso zadevo rešiti — po svoje, na škodo deželni avtonomiji in češkemu ljudstvu.

Volitev za kranjski deželni zbor razpisane.

Korespondenčni urad poroča iz Ljubljane, da so se volitve za kranjski deželni zbor 13. t. m. že razpisale. — Splošna kurija bo volila 1. decembra, kmečke občine 9. decembra, mesta in trgi ter trgovska in obrtna zbornica 16. decembra in veleposestvo 22. decembra.

Štajerski deželni zbor.

Ko se je pričelo razpravljanje o povišanju deželne naklade na pivo, so pričeli socialni demokrati obstruirati. Seja dne 15. t. m. je trajala vsled tega do drugega dne. Konečno pa je zbornica vsprejela s 50 glasovi proti 13 predlog glede zvišanja deželne naklade na pivo od 2 da 4 K.

Gališko vprašanje

tudi še ne najde odgovora v naši politiki. Deželni zbor bo sklican menda 30. oktobra in bo deloval do 5. novembra. Opravila se bodo le najnujnejša opra-

vila in izvolil odsek za volilno reformo. Stranke so se v toliko zjedini, da predloži vlada ali deželni odbor načrt novega volilnega reda. Razun tega bode vzela dežela 60 milijonov posojila in sicer bržkone v Parizu.

Tirolski deželni zbor.

Po dolgi razpravi je vsprejel tirolski deželni zbor zakonski načrt za volilno reformo.

Ožja dopolnilna državnozborna volitev za Schuhmeierjev mandat na Dunaju.

V torek se je vršila na Dunaju ožja državnozborna volitev za Schuhmeierjev mandat. Izvoljen je bil krščanski socialc Mataja, ki je dobil 9015 glasov. Njegov protikandidat soc. demokrat Eldersch je dobil 8455 glasov.

Avstrija in Srbija.

Avstrijska vlada je naročila svojemu poslaniku v Belgradu, naj intervenira pri srbski vladi in zahteva, da se srbske čete nemudoma umaknejo iz pozicij, ki so jih zavzele tekom zadnjih bojev v Albaniji sami. Avstrijski poslanik je srbski vladi tudi naglasil, da Avstrija pod nobenim pogojem ne more trpeti, da bi Srbi zasedli albansko ozemlje, četudi samo pod pretvezo provizorične okupacije. Avstrijska intervencija se je izvršila pred kratkim. Dunajski kabinet se trudi, da pridobi za enako demarš tudi Nemčijo in Italijo in oficijozni krogi upajo, da se mu to tudi posreči.

Srbska vlada je poslala na avstrijsko noto kabinetom evropskih velesil sledeči odgovor: »Ker je srbsko vojaštvo izčistilo srbsko ozemlje od sovražnih albanskih tolp in zavzelo potrebne strateške pozicije v obrambo pred nadaljnjimi novimi napadi Albancev, je srbska vlada ukazala svojim četam, da naj se ustavijo in ne prodirajo dalje. — Srbsko vojaštvo ostane na zasedenih točkah tako dolgo, da dobi Srbija garancije za trajen mir in definitivno rešitev obmejnega vprašanja.«

Dunajski oficijozni listi izjavljajo, da se smatra odgovor srbske vlade kot negativen in nezadovoljiv in je za slučaj, če bi Srbija vstrajala pri svojem stališču, pričakovati novih korakov trozveze, ki pa bodo resnejšega značaja. — Anti ne mislijo spet na kako mobilizacijo!

Nova italijanska intervencija v Belgradu.

Italijanski poslanik v Belgradu je vnovič interveniral pri srbski vladi in jo nujno opozoril na težke posledice, ki bi zamogle nastati, če bi Srbija ne respektirala soglasnih sklepov londonske poslaniške reunije. Italijanska vlada se je obenem obrnila na vse velekaabinete s prošnjo, v kateri jih nujno pozivlja, naj tudi one intervenirajo v Belgradu v tem smislu.

Avstrofiški kurs v Srbiji.

»Srpska Zastava« nastopa za Avstriji prajazno politiko in napada Pašiča, češ, da je dvorezen.

Srbi naročajo orožje.

»Südslawische Korrespondenz« poroča iz Belgrada: Srbska vojna uprava je odposlala veliko težkih topov v Prizren in v Kojrulu. V proračun za leto 1914 je postavila vlada vsoto za nabavo 500.000 novih pušk.

Kraljevsko vprašanje na Bavarskem.

Kraljevina Bavarska ima že od l. 1886 kralja samo po imenu. Istega leta bi namreč moral prevzeti vladu Oton, a ker je na duhu bolan, ni sploh prišel nikdar na prestol. Kralj Oton pa živi še vedno, po telesu jako krepak. Mesto njega je vladal lani umrli regent Luitpold, sedaj pa vlada Ludovik, njegov sin. Ta je dejanski vladar na Bavarskem, a nosi le naslov regent, ne pa kralj. Bavarski ministerski svet se je že večkrat pečal z vprašanjem, da naj se vladajoči regent proglasi za pravega kralja, a do sedaj se to še ni zgodilo. Kakor poročajo listi pa se to zgodi v kratkem, tako da bo regent Ludovik proklamiran za pravega bavarskega kralja, ker bolni Oton na noben način ne pride več v poštev.

Francozi in Sv. Stolica.

Pred kratkim so nekateri listi poročali, da so se vršili med kardinalom Vanutellijem in francoskim ministrom zunanjih zadev Pichonom razni politični in diplomatični pogovori. Sedaj se pa te vesti od francoske strani omenjajo kot popolnoma brez vsake podlage. Oba omenjena diplomata se niti osebno ne poznata.

Obsojeni francoski generali.

O priliki zadnjih francoskih vojaških vaj so bile nastale v vodstvu neke nerednosti, katere je sedaj vojno sodišče preiskalo in vzelo na podlagi razsodbe trem generalom poveljstvo, ker so s svojim postopanjem kršili vojno disciplino.

Nova vlada v srednji Albaniji.

Iz Dubrovnika se poroča: Pod predsedstvom Essad paše se je ustanovila v Draču nova albanska vlada, ki ne prizna prejšnje v nobenem oziru in hudo obsoja njeno početje. Nova vlada hoče biti prava albanska vlada, prejšnja ni bila za nič. Tudi dolgovi prejšnje vlade za sedanjo niso obvezni. — Koliko »vlad« bo še imela Albanija, ni znano, a vidi se sedaj, kako »zreli« so Albanci za samostojnost.

Domače in razne vesti.

Goriški deželni zbor odgodjen. Prvo zasedanje sedanjega goriškega deželnega zbora je bilo v četrtek na nedoločen čas odgodjeno.

Odlikovanje. Korminski župan, deželni poslanec Jurij baron Locatelli je imenovan za pravega tajnega svetnika.

Bitka pri Lipskem l. 1813. Te dni praznujemo spomin slavne bitke pri Lipskem na Saksonskem, v kateri so združeni narodi pobili francosko vojsko in sesuli Napoleonovo cesarstvo. Tri dni so grmeli topovi, od 16. do 18. oktobra je bilo bojno polje krvavo in pokrito z mrličmi. Dne 16. oktobra 1813 so se posebno odlikovali takratni avstrijski kirasirji, to je sedanji 5. dragonski polk v Gorici. Najodličnejše mesto pa si je zaslužil naš vojskovodja knez Schwarzenberg. V pismu, ki ga je pisal svoji ženi dne 20. oktobra, dva dni po bitki pravi med drugim: »Bog je blagoslovil naše orožje, poraz sovražnikov je naravnost neverjeten; še nikdar nisem videl tako grozovitega poboja. Naše izgube so zelo velike, lahko pa rečem, da je sovražnik izgubil čisto vse. Itd.« Tako je končala Napoleonova slava in moč, s katero je vladal skozi štiri leta tudi naše slovenske dežele. Danes se dviga na lipskem bojnem polju velikanski spomenik in poleg ruska volivna cerkev, ki naj oznanujeta, da so tam padli avstrijski, ruski in nemški junaki v boju proti poraženemu Korzikancu, Napoleonu Bonaparte. Po celi Avstriji se te dni vršijo patrijotične slavnosti, ki imajo namen buditi v ljudskih srcih oni pogum in ono požrtvovalnost za domovino kot so jo večkrat pokazali naši pradedje.

Stoletno slavlje zmage pri Lipskem.

Stoletno slavlje zmage pri Lipskem se praznuje danes po celi naši državi na slovesen način. Sinoči je priredila v ta namen vojaška godba obhod po mestu. Pred godbo in za godbo sta jahala po en oddelek dragoncev nosečih raznobarvne balončke. Ljudstva se je kar trlo po ulicah, po katerih se je vršil obhod. Danes zjutraj ob 9. uri pa je bila na Travniku sv. maša, katere se je udeležila vsa garnizija. Udeležili so se te sv. maše tudi zastopniki civilnih oblastnih in raznih uradov. Pri glavnih delih sv. maše so se oddajali strelji iz topov na gradu. V ta namen je imela danes tudi šolska mladina sv. mašo, potem pa prost dan.

Nov sistem za pometanje ulic imamo nekaj časa v Gorici. Svoj čas so pometalci smeti pometli in tudi odpeljali, zdaj tega ni več. Tista čudna strojna ščet sedaj drsa po ulicah smeti od srede proti trotoarju, tu jih potem pusti ležati. Pometalci spravijo potem to reč

v male kupčke, ki čakajo po cele dneve šolske mladine, da jih med potjo v šolo zopet razbrska in razkoplje. S tem je stvar za enkrat rešena in drugi dan se začne ta historija zopet od začetka. To je najnovejši sistem za zdravilišča!

»Vojno leto 1913.« O tem bode predaval v nedeljo, dne 19. t. m. ob 5.30 v Verdijevi dvorani (Edlingov prehod) predsednik goriškega veteranskega društva. Poleg tega bo vojaška godba zasvirala več komadov.

Porotno sodišče. Kakor je bilo že naznanjeno, prične prihodnje porotno zasedanje v Gorici v ponedeljek dne 20. t. m. Prvi dan, t. j. v ponedeljek, bi se bila imela vršiti tiskovna pravda proti odgovornemu uredniku lista »L' Eco del Litorale«, katerega toži deželni svetnik v pokoj dr. Pettarin. Ker je pa incriminirani članek v nekem stiku s članom, katerega je priobčil omenjeni list proti staremu deželnemu odboru in je stari deželni odbor tudi vložil zaradi tega članka ovadbo proti istemu odgovornemu uredniku, a preiskava še ni dokončana, se vsa ta zadeva odloži. V torek pa se bode vršila obravnava proti Antonu Marchioli iz Tržiča in Ivanu Bertoz brez stalnega bivališča zaradi poskušnje tatvine pri davkariji v Cerwinjanu.

Objava. Z ozirom na trajno slabšanje denarnega položaja je varuštvo Deželnega hipotečnega zavoda in občinsko kreditnega zavoda sklenilo v seji dne 16. oktobra t. l. znižati merilo za eskompt žastavnih pisem in občinskih obveznic od 90% na 88% njih imenske vrednosti in vstaviti, do novega naznanila, izplačevanje hipotečnih posojil višjih od zneska 5000 K, oziroma vstaviti dovolitev občinskih posojil višjih od goriomenjenega zneska. V Gorici, dne 17. oktobra 1913. — Ravnateljstvo deželnega hipotečnega zavoda in občinsko kreditnega zavoda poknežene grofovine Goriško-Gradišanske v Gorici.

Z Dunaja v Gorico v treh urah. V torek je preplul v zraku nadporočnik Elsner progo Dunaj - Gorica — 430 km — v treh urah. Pripomniti moramo, da je ta dan pihala precej močna burja.

CENTRAL BIO. Minoli teden je imel kinematograf Central Bio različne zanimive vsporede, kojih obilni obisk je bil znamenje, da se je občinstvo že privadilo temu podjetju. Danes in jutri se bode predstavljala film »ZABAVE ESKADRONA«, ki predstavlja humoriistične prizore iz vojaškega življenja. — Jutri bode spremljal predstave ob 5., 6. in 7. uri vojaški orkester. Predpoludne jutri pa bode matiné za okoličane, ki prihajajo ob nedeljah v mesto.

Južba lekarn. Od 19. do 26. t. m. bode imeli ponočno službo lekarni: Cristofoletti - Gliubich.

Požari. Minoli torek je gorelo v Biljah pri Maregi poleg cerkve. Ogenj je napravil precejšnjo škodo. — Ta dan je pogorel blizu Bilj tudi hlev, v katerem ste bili dve kravi. — Dan pozneje, t. j. v sredo, je pa gorelo v Dolenji Vrtojbi. Tam je pa zgorel hlev in del hiše Jožefa Soban. Ogenj je nastal, ko je hotela Sobanova žena kuhati krmo za prešiče v kotlu na dvorišču. Od tam je švignil plamen na kup stelje, ki je ležal pod streho hleva. Sobanova žena bi bila pri tem tudi kmalu zgorela; kajti vnela se ji je že obleka in skoro popolnoma zgorela na telesu. Zadobila je hude opekline po celem životu. Soban je zavarovan.

Strokovni tečaj za mizarje v Solkanu, ki ga prireja c. kr. ekspositura za popotni pouk in zavod za pospeševanje obrti v Gorici, se otvori dne 30. oktobra tekočega leta. Tečaj obsega: 1. Pouk v strokovnem risanju za pohištveno mizarstvo. 2. Posvetovanje o strokovnih zadevah. 3. Praktični pouk po interesovanih delavnicah.

Ad 1. V tečaj strokovnega risanja se sprejemajo le mizarški mojstri in pomočniki, ki se obvežejo tečaj redno obiskovati. Prednost imajo oni, ki so do-

vršili obrtno nadaljevalno šolo. Število je določeno na najmanj 10 in največ 15 obiskovalcev. Pouk se vrši vsako nedeljo od 9.—12. predp. in vsak petek od 6.—8. zvečer.

Ad 2. Strokovni učitelj je vsak petek in soboto od 9.—12. predp. na razpolago mizarjem zlasti mojstrom s strokovnimi nasveti, izdelovanjem strokovnih načrtov, proračunov i. t. d.

Ad 3. Ako je strokovni učitelj naprošen, da obišče posamezne delavnice v svrhu nadzorovanja del, pojasnila načrtov, tehničnega dovrševanja del itd. mu je zato določen popoldanski čas od 2.—5. omenjenih dveh dni.

Vpisovanje v risarski tečaj se vrši v nedeljo dne 26. t. m. od 11.—12. predp. v risarski dvorani, kjer se nahaja tudi posvetovalna soba.

Kolesarsko društvo »Solkan« v Solkanu, je dne 12. t. m. priredilo običajno cestno dirko proga Solkan-Kanal-Solkan, daljava 36 km. Prvi je došel na cilj g. Srebrnič Alojz v 1 uri 8 min.; vozil je s kolesom »Göricke«. Drugi je došel Bašič Ivan v 1 uri 10 min. s kolesom »Start«. Tretji je došel Vižin Josip v 1 uri 10 min. in 17 sek. s kolesom »Göricke«. Četrti je došel Hrvat Ant. v 1 uri 11 min s kolesom »Göricke«. Peti je došel Erjavec Ciril v 1 uri 18 min. s kolesom »Göricke«. Darila so se razdelila 1/2 ure po končani dirki v gostilni gosp. Alojzija Mozetič v Solkanu. Prvo darilo je bila velika zlata svetinja. Drugo in tretje darilo veliki srebrni pozlačen svetinji. Vsi drugi dirkači došli so v maksimalnem času, tako lahko rečemo, da je dirka popolnoma dobro se izvršila.

Nesreča v kamnolomu. Pred nekaj dnevi se je spodmaknilo 28letnemu Fr. Ravbar iz Cola v kamnolomu v Repentabru in revež je padel s kamenjem vred 5 metrov globoko. Kamenje ga je zmečkalo tako, da je bil koj mrtev.

Zagonetna smrt tolminskega rojaka. »Tagespost« poroča iz Beljaka, da je bil tam pred par dnevi radj pijančevanja aretiran neki Franc Zornik, okoli 40 let star, doma iz Čezsoče v tolminskem pol. okraju. Ko ga je policaj spravil v ječo, je bil Zornik čisto nezavesten, drugi dan pa so ga dobili v ječi mrtvega. Zdravnik je konstatiral, da ima počeno črepijo, kar je povzročilo smrt. Eden izmed arestantov pravi, da je Zornik po noči parkrat butnil na tla in zopet zlezal na slamnico, a vendar ni verjetno, da bi si bil pri padcu zadal smrtno rano. Bolj verjetno je, da je pokojni Zornik dobil kak udarec prej kot je bil aretiran, ker se je več časa mudil v neki žganjarni, kjer se je tisti večer vršil tudi prav močen pretep. Naloga policije je, da sedaj dožene, kdo je kriv tega pobja, če se ni morda pokojnik res pone srečil pri padcu.

Ustavljena vožnja. Avtomobilna vožnja med Bovecem in Rabljem se za časa zimskih mesecev ustavi. Tudi navadna pošta ne bo vozila v tem času dvakrat, ampak le enkrat na dan. Med Rabljem in Trbižem pa ostane vozni red pri starem in sicer vozi pošta tudi po zimi dvakrat na dan.

Nadvojvoda Karel Franc Jožef obolel. Nadvojvoda Karel Franc Jožef je na potu iz Miramara na Dunaj k lipskim slavnostim v bližini Ljubljane nenadoma obolel na želodcu ter je moral prekiniti potovanje in se vrniti v Miramar. Njegovo stanje se je že izboljšalo. Nadvojvoda se vsled bolezni ni mogel udeležiti slavnosti na Dunaju. Bajce je jedel slabe ribe.

Ribičeva smrt. V netek je divjal na Tržaškem precejšen vihar, ki je razburil morje in ga zelo vzvalovil. Poleg drugih ribičev je bil omenjenega dne na morju tudi Ivan Čok od Sv. Križa, ki

ga pa od onega dne ni več videti. Moža zvečer ni bilo domov in je gotovo utonil. Tudi njegovega čolna niso našli.

64.000 vreč moke je prišlo v minolih dneh iz Quebeca na dveh parnikih v Trst. Oba parnika sta bila od težakov izpraznjena v 7 dneh.

Mesto jetniškega čuvaja je razpisano pri c. kr. deželnem sodišču v Trstu. Zahteva se znanje deželnih jezikov. — Prošnje do 23. novembra predsedništvu deželnega sodišča.

Kužne bolezni na Primorskem. — Uradno so naznanjene sledeče kužne bolezni. Kuga na parkljih in gobcu v Klancu v Lokvi, v Naklem, v Štanjelu, v Štjaku, v Podgradu, v Materiji in v Trstu. Svinjska kuga v Čresu, v Tinjanu, v Pulju in v Trstu. Roža pila samo v Istri. Kurja kolera v Furlaniji in v Istri. Na Kranjskem je močno okužen ravno sosednji postojnski okraj, posebno okoli Šempetra na Krasu.

Odborova seja »Matiče Slovenske« dne 9. 10. 1913. Seje se je udeležilo 23 odbornikov, oziroma 25. G. predsednik se obširneje spominja dr. K. Glasera, čigar znanstvena izobrazba in delavnost sta presegali poprečnost. Nadalje javi, da se je pobrigal za literaturno zapuščino pisatelja Ogrinca. — Spominjska plošča Janezu Trdini se bo razkrila prihodnje leto. — Topla zahvala se izreče g. odborniku šolskemu svetniku Vilibaldu Zupančiču, ki je bil odbornik izza 1878, a je radi bolehnosti sedaj odložil odbornišvo. — Poškodbe na Matični hiši, ki so nastale vsled regulacijskih del v Ljubljani, se ocenijo. Določi se kredit za katoliziranje Matičine knjižnice. — Poročilo o fondu za Bleiweisov spomenik se vzame na znanje.

— Potrde se nasveti in predlogi zemljevidnega odseka. Matica bi morala vedeti, kaj je glede krajepisja ukrenil deželni odbor kranjski. Koncem tega meseca bo zadnje posvetovanje o sedanjih korekturah zemljevida. — Matica je prejela zopet nekaj Vošnjakove korespondence. Geografski spis Štajerske (Slov zemlja) prevzame g. prof. Vesenjak. — Publikacije za 1913. leto bodo obširnejše nego zadnja leta ter izidejo v novi umetniški opremi. — Neki beletristični rokopisi se izročijo v recenzijo. — Matica izda veliko poljudno pisano in ilustrovano delo prirodopisne vsebine (v obliki vseučiliških predavanj), ki za Matico spiše univ. docent v Würzburgu dr. Boriz Zarnik. — Matica je pozdravila odkritje nagrobnega spomenika hrvatskemu pesniku Krajčeviću v Sarajevu, ki se je vršilo dne 28. septembra t. l. Pri razkritju Medvedovega spomenika (v Kamniku) je zastopal Matico njen predsednik. Članov je plačalo do zdaj za tekoče leto 1700.

Deželni urad »Občega pokojninskega zavoda« v Trstu nam poroča: Na odborovi seji, ki se je vršila 7. t. m. je načelnik poročal o številu zavarovancev in o finančnem položaju deželnega urada občega pokojninskega zavoda v Trstu sledeče: 1. oktobra t. l. je bilo zavarovanih pri dež. uradu 7539 nameščencev, potom nadomestniti pogodb 1948 in pri nadomestniti zavodih 2013.

Odklonilo se je 1061 nastavljenecv, ker niso bili podvrženi zav. dolžnosti, izstopilo jih je 8334 in vloženi je bilo 20895 prijav.

Od 1/1/1909, to je odkar je pričel poslovati pokojninski zavod do 31/XII 1912 predpisalo se je zavarovalnih premij v znesku K 6,631.335 in od 1/1/1913 do 30/IX/1913 pa 1,363.568.

Ako se odštejejo od vseh predpisanih premij (7,994.903) vplačane premije (K 7,096.091.86) ostane zaostanek kron 898.811.04 to je 11.25% predpisanih premij. Ta zaostanek se ima deloma pripisovati dejstvu, da imajo pravni pomočki

proti odlokom pok. zavoda odločilno moč.

Od 1/1/1913 do 31/VIII/1913 se je izplačalo 21 enkratnih odpravnin vdovam oz. osirotelim otrokom v skupnem znesku K 30.780.— in v isti dobi se je vrnilo premij in premijskih rezerv iz zav. dolžnosti izstopivšim članom v znesku K 84.032. 78.

Rent za onemoglost, vdovskih rent in vzgojevalnih prispevkov je bilo likvidiranih za letnih K 2350.

Slovensko planinsko društvo (osrednji odbor), objavlja sledeča navodila za poset planinskih koč izven sezone. Zatvorjene so sedaj vse kočje osrednjega društva in društvo sploh ne dovoli vstopa v hotel »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru in v Aljažev dom v Vratih. V Vratih pa je turistom na razpolago stara Aljaževa kočja, ki je tudi popravljena in nudi skromno prenočišče. Druge planinske kočje so turistom tudi čez zimo pristopne. Ključi se dobijo: za Aljažev dom v Vratih in za Triglavski dom na Kredarici pri Jan. Klinarju, p. d. Požgancu v Mojstrani; za Kadilnikovo kočjo pri gostilničarju Štefelinu, p. d. Kopišarju na Planini; za Orožnovo kočjo na Črni Prsti v hotelu Markež v Bohinjski Bistrici; za Kamniško kočjo in za kočjo na Veliki Planini pri Prelesniku, p. d. Korinu v Stahovici. — Poset planinskih koč pa je izven sezone dovoljen samo v spremstvu hraniteljev ključev ali po njih odposlanih oseb ali društvenih vodnikov, ker mora prevzeti spremljevalec odgovornost za varnost turistov ter red v kočah. Brez spremstva se poset koč ne more dovoliti, ker nas skušnje učijo, kako hitro se pripetijo v zimskem času nepričakovane nesreče in ker turisti tudi v kočah potrebujejo pomoč za oskrbo ležišč in kurjavo. Izjeme glede spremstva more dovoliti za vsak slučaj osrednji odbor. S provijantom se morajo turisti sami založiti, ker se v kočah čez zimo nobeden provijant več ne pušča. Koča v Kamniški Bistrici se oskrbuje tudi pozimi ter je oskrba izročena gospodinji Erjavšekovi, ki stane 5 minut od kočje v takozvani Uršičevi kmetiji. Koča v Kamniški Bistrici je tudi čez zimo založena s provijantom in pijačo.

Prva furlanska umetniška razstava. V Vidmu otvorijo tekom meseca novembra I. furlansko umetniško razstavo.

Poraz Slovencev na Koroškem. Na Brdu pri Šmohoru v Ziljski dolini so zmagali 8. t. m., kakor poročajo nemški listi, pri občinskih volitvah nemški naprednjaki v prvem in drugem razredu. V tretjem razredu so zmagali Slovenci z 48 glasovi. Do sedaj je bil tudi drugi razred v slovenskih rokah.

Povzdiga ribarstva morskih gob v Dalmaciji. V Crappano pri Šibeniku se je ustanovila s pomočjo trgovskega

ministerstva zadruga za ribarenje morskih gob, ki ima namen pridobiti dalmatinskim morskim gobam na trgu veljavo, kakor jim gre po izborni kakovosti, vsled katere se lahko kosajo z najboljšim sličnim blagom iz Grške. Naše trgovce in odjemalce takega blaga pa opozarjamo na to zadrugo, za katero se lahko direktno obrača ali pa tudi potom eksportnega pospeševalnega urada c. kr. trgovskega ministerstva Dpt. 20, Dunaj, I., Postgasse št. 8.

Obsodba Stjepana Dojčija potrjena. Obsodba, s katero je bil Stjepan Dojčić, ki je napadel sedanjega kralj. komisarja, obsojen na 16 let ječe, je potrjena. — Dojčić bo star 39 let, ko bo prestal kaznen.

Davek za ohranjanje reda in čistote. V Zagrebu pobirajo od vsakega odraslega človeka leto za leto 2 K 40 vin. davka za ohranjanje reda in čistote v mestnih parkih in cestah.

Splošne konference avstrijskih škofov. Splošne konference avstrijskih škofov se prično v torek, dne 21. t. m.

Razredna loterija. Srečke za prvi razred avstrijske razredne loterije so vse razprodane. Vidi se, da je država računila dobro in da bo imela pri tem lepe dohodke. Za drugi razred je že naprej priglašeni 15.000 odjemnikov, kar kaže, da se bo razredna loterija prav hitro vdomačila.

Pripravljalni tečaj za železniške uradnike. Že lani je bila železniška pravna odprla pripravljalne tečaje za železniške uradnike, kjer dobijo absolventi srednjih šol primerno izobrazbo za vstop v železniško službo. Pouk traja 10 mesecev in obsega poleg teorije tudi nekoliko prakse. Lani so bili taki tečaji v Lincu, v Pragi in Lvovu, za letos se bo morda njih število še razširilo, ker so se izkazali kot jako koristni. Absolventi teh kurzov imajo pri vseh železničnih prednost. Kdor se za to zanima, naj se obrne na ravnateljstvo c. kr. državnih železnic.

Aretacija uradnikov izseljenških posredovalnic. Na Dunaju so aretirali ravnatelja izseljenške agencije »Canadian Pacific« Altmana ter tri druge uradnike te agencije, ker so na sumu, da so pospeševali izseljenštvo oseb, ki so podvržene vojaški dolžnosti. V Lvovu so tudi aretirali ravnatelja podružnice gorenavedene agencije. Tekom let se je baje izselilo s posredovanjem »Canadian Pacific« 112.000 mladeničev.

Industrijska kriza v Avstriji. Družba predilnih tovarn je sklenila tekom treh mesecev ustaviti delo v tovarnah po en dan na teden in to vsled pomanjkanja naročil.

Zeppelinov zrakoplov pač nima sreče. Po Zeppelinovem sistemu zgrajen nemški mornariški zrakoplov L. II. je nad Johannisthalom v višini 500 m eksplodiral. Vsa posadka, obstoječa iz 26

Draginja je prestana

bo vskliknil vsak,
ki se o tem prepriča v trgovini

J. MEDVED - GORICA

Gene so sledeče:

Moška obleka K 28, 34, 41, 45.
Zimska suknja „ 20, 25, 30, 40.
Pelerina „ 15, 20 in 25.
Otročja obleka od 7 K naprej.

Prepričajte se o tem v izložbenih oknih, kjer cene jasno govore
da je v resnici

DRAGINJA PRESTANA.

Ta glas naj prodre do zadnje hiše naše domovine.

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORISO
edno pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist
obmejnim slovincem.

mož je bila takoj mrtva. Trupla so strašno razmesarjena. Eksplozirala je najbrže bencinska zaloga.

Za Narodni muzej so darovali: 1.) G. Jos. Mrmolja, trgovec v Mirnu, pištolo, katero je prinesel l. 1866 neki avstrijski vojak iz Versa. 2.) g. Ant. Santel, c. kr. šolski svetnik v pok., 1 orglice iz trotike (z opisom) 3.) g. Rud. Sedevič, davčni asistent v Gorici, 1 staro listino. 4.) g. Andrej Flajs, učiteljskičnik III. tečaja, 1 slovensko in 1 nemško knjigo. 5.) g. Iv. Lavrenčič, dijak v Gorici, 1 slovensko knjigo. 6.) g. Fani Živec, učiteljica v Dutovljah, 112 raznih novcev. 7.) g. Al. Urbančič, nadučitelj na Vogrskem, 3 slike na steklu in 1 bakrorez Sv. Gore iz 17. stoletja. Odbor.

Pogrešani srbski patriarh Bogdanović v Ameriki. »Hrvaška korespondenca« poroča, da je objavil neki list v Novem Sadu pismo, po katerem biva pogrešani patriarh Bogdanović v Ohiju, kjer ga je videlo več Srbov. Javil se je pod imenom Tanu in dobil pri neki družbi službo.

Telefonična zveza Milan-Berolin. Te dni se otvori jako važna nova telefonična zveza med Italijo in Nemčijo, to je zveza od Berolina do Milana. Nova telefonična zveza je posebno v trgovskem oziru važna, ker je Mliano največjih laških industrijskih mest, ki ima še velikansko prihodnost.

Droblinice.

Srbske gimnazije in univerza v Stari Srbiji in Makedoniji. Osnovale se bodo srbske gimnazije v Skoplju, Prilepu, Bitolju, Djevdjeliju, Dojranu, Štipu, Velesu, Kumanovu, Kratovu, Prizrenu, Novem Pazaru, Prištini, Sjenici, Prijepolju, Tetovu, Debru in Ohridu. V Skoplju se osnuje tudi univerza, in sicer že leta 1914/15. s pravno in filozofsko fakulteto.

Ljudska šola za cigane. V občini Felsör na Ogrskem se je v zadnjih letih naselilo jako dosti ciganov. Ianes jetam 270 ciganskih družin naseljenih stalno, ki imajo celo trumo otrok. Za te otroke je sedaj ogrska vlada ustanovila posebno šolo, katere drugi otroci ne obiskujejo, ampak so vsi učenci in učenke pravi, pristni ciganki.

Dva litra žganja je spil neki laški oštr Zotta v Feltre v bellunskem okraju. Prvo se je pošteno navlekel vina in nato spil še omenjeno »merico« žganja, ki ga je seveda »fentalo« do smrti. Poklicani zdravnik mu ni več mogel rešiti življenja.

Koliko porabijo Amerikanci na svojih potovanjih po Evropi? Z raztočim nezadovoljstvom se bavi ameriška javnost z vsotami, ki jih vsako leto puste v Evropi. Kolonel Robert M. Tompson iz New Yorka, ki je podrobno proučil narodno-gospodarsko stran tega vprašanja, je na podlagi svojih opazovanj ugotovil, da puste Amerikanci leto za letom okroglo 1600 milijonov kron v Evropi. Ti redni izdatki za zabavo izven dežele pomenjajo nepotrebno in v trajnosti škodljivo zmanjšanje narodnega premoženja.

Gospodarsko.

Grozdje ohraniš sveže več mesecev na sledeči način: Izreži gnjile in preveč zrele jagode, omoči pecelj v tekoči lak ali vosek, naveži na vsak češuljek posamezno na vrhni strani, oziroma narobe nitko in obesi tako, da jagode razpadejo in se ne dotikajo druga druge. Prostor, kamor misliš spraviti grozdja, mora biti suh in ne premrzel.

Dobra politura za pohištvo. Naredi zmes iz dobrega zrezanega voska in bencina, daj v steklenico in dobro zamasi. Zadostuje ti mera za 20 h voska in 30 h bencina. Zmes pusti stati 10 do 14 dni, da se vosek dobro spoji z bencinom in potresi steklenico vsaki dan. Predno snažiš pohištvo, ga dobro izpraši, potem pokopaj omenjeno polituro na volneno krpo ali bato, namaži tanko in enakomerno stvari, katere misliš snažiti in jih slednjič zdrigni še s suho mehko cunjjo.

Madeže iz obleke odstraniš s sledečo vodo (Militärfeckwasser): Kupi za 6 h milovega, za 6 h salmijakovega in za 6 h očetnega cveta (Essigäther). Vse tri tvarine raztopi v 1 litru vrele vode. Z ohlajeno raztopino lahko odpraviš madeže iz različnega blaga.

Književnost.

»Nastavni Vestnik«, glasilo hrvaških in slovenskih profesorjev. V prvi letošnji številki prof. Vajda obširno ocenjuje Hauptmanovo »Didaktiko« fizike, ki je izšla pri Šolski Matici; v drugi številki pa oceno »Flore slovenskih dežel« (Glowacki-Poljanec) iz peresa ravn. dr. Stanislava Benka v Idriji. Prof. dr. Dolar Anton je priobčil nekrolog dr. N. Glaserja, deloma (kakor je razvidno) po korespondenci pokojnikov. Izmed drugih člankov naj omenjamo še članek o čuvstvoslovnju rastlin, zlasti pa Turičev članek: »Pedag. psihološki razlogi o neuspehih nekih predmetov v srednji šoli.« Naš Kraš je pravzaprav Kraš (str. 52). Vsaki slovenski srednješolski profesor bi moral biti naročen poleg »Nastavnega Vestnika« na »Šolsko Matico«, prof. Vajda (str. 59).

Ugodna nakupna prilika.

1 parcela zemljišča blizu Franc Jožefovega tekališča v Gorici pripravna za zidanje hiše, je na prodaj in po ceni. Lega lepa. Več se izve v našem upravnistvu.

Denarja ni,

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Aho hočete s malim trudom gotovo 10 do 20 kron na dan zaslužiti, pošljite v pismu za pojasnilo znamko za 10 vinarjev in svoj natančen naslov na

Josip Batič, Ilirska Bistrica 28 (Kranjsko).

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Jelenu«.

Istotam se sprejemajo abonenti po dogovoru po zelo ugodnih cenah.

Pozor!

100.000 parov čevljev v 4 pare čevljev za 9 K.

Zaradi plačilnih težkoč mnogih velikih tovarov sem pooblaščen razprodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev iz usnja, rujavih ali črnih, elegantnih nove fasone, velikost po poslani meri v cm. Vse štiri pare prodam za 9 K.

Razpošilja po povzetju

S. L A N D A U, Krakovo, Berka Joselewicza 3.1154.

Zamenjava dovoljena in tudi denar se vrne.

Zdravnik

dr. J. Bačer

ordinira

v ulici Tre Rè št. 9 v GORICI.

Najboljši češki dobavni vir!

Perje za blazine po zelo nizkih cenah.

1 kg razcepljenega sivega perja 2 K; boljše vrste 2 K 40 v; polubelo najboljšo K 2 80 v; čisto belo 4 K; belo, puh 5 K 10 v; 1 kg najfinejše belo razcepljeno 6 K 40 v; 8 K; 1 kg puh-perja, sivo K 6, 7; belo fino 10 K; najfinejše prsno 12 K. Pošiljatev 5 kg, poštnine prosto.

Izgotovljena posteljna oprava

iz gostega, rdečega, plavega, belega ali rumenastega nankinga; 1 pernica dolga 180 cm, široka 120 cm ter 2 blazini vsaka po 80 cm dolga ter 60 cm široka s finim, trpežnim puhom K 16 s pol-puhom K 20, s finim puhom I. vrste K 24; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine za pod glavo K 3, K 3-50, K 4. Pernice 200 cm dolge in 140 cm široke K 13, K 14-70, K 17-80 in K 21. Pernati madraci iz močnega križastega Gradlna 189 cm dolgi in 116 cm široki K 12-50 in 14-80.

Razpošilja se proti povzetju, in sicer od K 12 poštnine prosto. Neugajajoče se zamenja ali pa se vzame nazaj ter se vrne denar. Ceniki zastoj in poštnine prosto.

S. Benisch, Deschenitz št. 992, Češko.

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec v Gorici Gosposka ulica št. 1 se priporoča sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk. Postrežba točna in strogo snažna. Brije in striže tudi na mesečno odplačevanje. Na zahtevo brije in striže na domu. V zalogi ima razne toaletne potrebščine po zmerni ceni. — Prevzema vsa lasničarska dela ter kupuje ženske lase po 12 K in naprej kilogram.

FRANC NOVAK, Gosposka ulica, št. 1.

Kdo hoč 1 uro zastoj?

Da razširimo naše izvrstne žepne ure povsod, razdelimo 5000 ur zastoj. Pošljite nam Vaš natančen naslov na dopisnici na tovarno ur

Jakob Rönig, Dunaj III. 2 Poštni urad št. 45, predal št. 359.

NAJBOLJŠA TREHA SEDANJOŠTI

Firmit

SKRILJEVEC

Asbestni cementni skrilevec Firmit je umeten kamen najboljših vrst

FIRMITOVE TOVARNE ZADR. DOZ. WELLENBACH & TRIESTINGI
PRODNE AVTRIKO
ZA TOPLOTNO IN ZALOGA
GREGORIJE GORICA OZKA ULICA 11

Kupujte samo dvokolesa „ALTENA“, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in na boljši bodisi za navadno rabo ali za dirke

givalni stroji Origin - l. „Victoria“ so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitiranje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trdki

Kerševani & Cuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

„Ljubljanska kreditna banka“ podružnica v Gorici

Centrala Ljubljana, podružnice: Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavnica K 8.000.000. Rezervni zaklad K 1.000.000.

Vloge na knjižice po 4³/₄%, v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz - valut. Borzna naročila.

Promese za vsa žrebanja.

Vnovčenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavcar.

— Eskont menic —
— Stavbeni krediti. —
Predujmi na vrednostne papirje.
Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje.

Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna pisma.